

Чоботько Маргарита Анатоліївна
викладач кафедри спеціальної
фізичної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ОБОВ'ЯЗКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПРИ НАДАННІ ШВИДКОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ НА ПРИКЛАДІ ЗАКОРОДОННОГО ДОСВІДУ

Правова система держави є цілісною та погодженою й не повинна мати ніяких суперечностей, у ній налічується низка розбіжностей і неузгодженостей, які впливають на суспільне життя. Особливу роль ця проблема відіграє у правовому полі діяльності правоохоронних органів, які виконують державно-владні повноваження, пов'язані із забезпеченням правильної реалізації правових норм, визначених законодавством. Більше того, актуальність і своєчасність цієї проблеми зумовлюється процесом реформування МВС України і створенням Національної поліції, зокрема, у контексті прийняття Закону України «Про Національну поліцію» від 02.07.2015 № 580-VIII, який визначає права й обов'язки працівників поліції.

Діяльність працівників поліції має бути спрямована на задоволення інтересів громадян. Згідно зі ст. 2 Закону України «Про Національну поліцію», перед працівниками поліції стоїть низка завдань, зокрема й «надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги» [2].

Саме тому, що поліція має чітко поставлені завдання, має бути створено досконале законодавство, що може регламентувати її діяльність і пояснювати функціональне призначення. Але, звертаючись до окремих статей Закону України «Про Національну поліцію», можемо констатувати, що в деяких із них існують неузгодженості. Зокрема, згідно з п. 4 ч. 1 ст. 18 Закону, до основних обов'язків поліцейського належить «надавати невідкладну, зокрема домедичну і медичну, допомогу особам, які постраждали внаслідок правопорушень, нещасних випадків, а також особам, які опинилися в безпорадному стані або стані, небезпечному для їхнього життя чи здоров'я» [2].

Тому доцільним є дослідження таких дефініцій, як «медична допомога» та «домедична допомога». Згідно зі ст. 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», медична допомога – це діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику, лікування та реабілітацію у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями й патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами [3]. Домедична допомога, відповідно до Закону України «Про екстрену медичну допомогу», – це невідкладні дії та організаційні заходи,

спрямовані на врятування і збереження життя людини в невідкладному стані й мінімізацію наслідків впливу такого стану на її здоров'я, що здійснюються на місці події особами, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти основними практичними навичками з рятування і збереження життя людини, яка перебуває в невідкладному стані, та, відповідно до закону, зобов'язані здійснювати такі дії й заходи [4].

Виходячи з вищенаведених тверджень, можемо констатувати, що основною характеристикою цих понять є наявність або відсутність професійних навичок у людини, яка уповноважена надавати медичну або домедичну допомогу. Особами, які вправі надавати медичну допомогу, визначаються лише професійно підготовлені медичні працівники. Категорії осіб, що можуть надавати домедичну допомогу, визначено в Законі України «Про екстрену медичну допомогу». Такими є рятувальники аварійно-рятувальних служб, працівники державної пожежної охорони, поліцейські, фармацевтичні працівники, провідники пасажирських вагонів, бортпровідники та інші особи, які не мають медичної освіти, але за своїми службовими обов'язками повинні володіти практичними навичками надання домедичної допомоги.

Іншою особливістю є наявність медичної освіти в особи, яка надає медичну допомогу, наявність якої, у свою чергу, не є обов'язковою для кандидатів на службу в поліції, зазначених у ст. 49 Закону України «Про Національну поліцію». Так, ст. 49 Закону визначається, що на службу в поліції можуть бути прийняті громадяни України віком від 18 років, які мають повну загальну середню освіту, незалежно від раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного й соціального походження, майнового стану, місця проживання, які володіють українською мовою [2].

Відповідно до ч. 1 ст. 72 цього Закону, професійне навчання поліцейських складається з:

- 1) первинної професійної підготовки;
- 2) підготовки у вищих навчальних закладах зі специфічними умовами навчання;
- 3) післядипломної освіти;
- 4) службової підготовки, тобто системи заходів, спрямованих на закріплення та оновлення необхідних знань, умінь і навичок працівника поліції з урахуванням оперативної обстановки, специфіки та профілю його оперативно-службової діяльності.

Положення Закону України «Про Національну поліцію», можна визначити, що для проходження служби поліцейським наявність медичної освіти в цій діяльності не є обов'язковою, що не узгоджується з його основними обов'язками, які випливають із необхідністю у визначених законом випадках надання медичної допомоги. Крім того, що проблема неузгодженості положень Закону про центральний орган виконавчої влади, який захищає життя, здоров'я, права і свободи громадян від протиправних посягань; служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії

злочинності, підтримання публічної безпеки й порядку, була й до прийняття Закону України «Про Національну поліцію»

Орієнтація державної політики України на розвинені держави дає змогу розглянути діяльність поліції та її обов'язки на прикладі різних країн світу, порівнявши їх із вітчизняним законодавством, і надати власне бачення цієї проблеми в Україні. У США функції надання швидкої медичної допомоги населенню на догоспітальному етапі можуть виконувати, наприклад, поліцейська або пожежна служби, добровільна служба транспорту швидкої медичної допомоги. У багатьох випадках служба швидкої медичної допомоги перебуває в підпорядкуванні поліцейського департаменту; патрульні машини й персонал використовуються як для надання швидкої медичної допомоги, так і для виконання поліцейських обов'язків. У Поліцейській академії в м. Майамі слухачі вивчають такі курси: критичні ситуації; проведення операцій із порятунку заручників; спеціальне обладнання; вибухові пристрої; тактика протидії тероризму; методика обшуку будівель і приміщень; порятунок заручників із використанням мобільних засобів; надання першої медичної допомоги тощо [2].

Діяльність поліції та її обов'язки на прикладі різних країн світу, порівнявши їх із вітчизняним законодавством, доцільною є орієнтація на одну з таких розвинених держав. Дуже вдалим є спосіб інтегрованої діяльності органів поліції та закладів надання медичної допомоги, що має місце в США або Польщі. Іншим способом можна зазначити включення до підрозділу поліції медичного персоналу для їхньої спільної діяльності з працівниками поліції під час викликів на місце скоєння злочинів (правопорушень). Отже, існує можливість зменшення кількості смертності, пов'язаної з невчасним або неправильним наданням медичної допомоги потерпілому.

Бібліографічні посилання

1. Бульба І.В. Закон України «Про Національну поліцію»: переваги та недоліки реформування / І.В. Бульба, М.В. Романенко // Національна поліція України: проблеми становлення та перспективи розвитку : зб. матеріалів наук.-практ. конф. курсантів та студентів (м. Харків, 10 грудня 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2015. – С. 16–20.

2. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

3. Основи законодавства України про охорону здоров'я : Закон України від 19.11.1992 № 2801-XII. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T280100.html.

4. Про екстрену медичну допомогу : Закон України від 05.07.2012 № 5081-VI. URL:<http://norma.org.ua/document/legislation/zu/zu1/1.php>